

بازکشائی خط آهن در شمال و انکشاف جدید شهر اه ترانزیتی

تمدید خط آهن درکشورهای آسیای مرکزی باعث انکشاف و توسعه یک شهر اه جدید ترانزیتی دیگر برای افغانستان و منطقه خواهد شد .

چندی قبل باز هم بنا بر سیاست همیشگی پاکستان گذرگاه تورخم را بروی عبور و مرور حمل و نقل افغان بست که در اثر آن به تعداد هشت نفر از اتباع افغان که در دوطرف سرحد گیر مانده بودند نسبت معازیر صحتی و سردی هوا جان های شیرین خویش را از دست دادند بستن راه ها و بنادر بروی افغانستان سیاستی است که همیش پاکستان از آن به مقابل افغانستان استفاده میکند ولو اگر چندین قرارداد دیگر ترانزیتی با پاکستان عقد شده باشد ولی باز هم پاکستان بستن بنادر خویش را به حیث یک وسیله مهم فشار اقتصادی و سیاسی به مقابل افغانستان استفاده خواهد نمود . گرچه مقامات زی صلاح افغانستان باتفاهم نامه های متعدد ترانزیتی که با پاکستان عقد نموده اند امید وار اند که اگر بحران سیاسی که اکنون کشور ما با پاکستان بهبودی حاصل کند ممکن قرارداد های ترانزیتی رامحترم خواهد شمرد ولی آگاهان سیاسی همه متفقاً به این نظر اند که ابزار فشار اقتصادی پاکستان دروضع نورمال سیاسی باز هم ادامه خواهد داشت برای آنکه پاکستان درست درک کرده که افغانستان کدام چاره دیگری ندارد به جز اینکه به تقاضاهای سیاسی و اقتصادی پاکستان تن در دهد و اگر افغانستان بطور جدی می خواهد که فشار اقتصادی پاکستان را بتدریج کم سازد پس بهتر است که توسط یک پلان طویل المدت طرق دیگر راه های ترانزیتی بدیل را جستجو کند تا بتواند این روش مخرب پاکستان را به شکلی از اشکال خنثی سازد ورنه ما در چنگال قیود اقتصادی پاکستان برای همیش قرار خواهیم داشت.

یکی از روش موثر اقتصادی که اثرات قیود اقتصادی پاکستان را تا اندازه ائی کمتر خواهد ساخت استفاده راه ترنزیتی از بندر بحری چا بهار در ایران است ولی چاه بهار یک تاسیسات بندری جدید است که هنوز هم طوری که شاید و باید تقاضای کشور افغانستان را به این زودی ها بطور کامل جواب داده نمی تواند و تاسیسات بندری چاه بهار به سه الی چهار سال دیگر ضرورت دارد که بتواند فعالیت بندری خویش را بطور قناعت بخش انجام دهد.

استراتیژی دیگر اقتصادی کشور که حتی المقدور می تواند برای واردات و صادرات اموال اقتصادی افغانستان کمک بزرگی نموده و انتقال مال التجاره را بطور تضمین شده و در یک مقطع

زمانی کوتاه و بعد مسافه کمتر از طریق راه آهن از سمت شمال بداخل کشور برساند تمديد خط آهن افغانستان به شبکه راه آهن تاجکستان، قرغیزستان و چین است که اگر این پروژه عملی شود یک شاهراه بزرگ ترانزیتی جدید راه کشائی خواهد شد که نه تنها افغانستان بلکه چندین کشور منطقه را از نگاه حمل و نقل بهم وصل خواهد نمود و همکاری های نزدیک اقتصادی را بین این کشورها بوجود خواهد آورد.

شاید سوالی در ذهن خوانندگان محترم خلق شود که چطور امکان دارد که تاجکستان به یک شاهراه ترانزیتی حمل و نقل اموال التجاره برای افغانستان تبدیل خواهد شد در صورتی که تاجکستان خود محاط به خشکه و فاقد راه بحری است. در نظر اول این پلان برای خوانندگان محترم یک ادعای بی اساس و شاید غیر عملی جلوه کند ولی برای آنکه ما این پلان را خوبتر توضیح کرده باشیم ابتدا بانیست با اتکاه به چند اعداد و ارقام احصائیوی به منظور تشریح این پلان بسنده می‌شویم و بعد به اصل موضوع خواهیم پرداخت.

اول: چندی قبل طبق احصائیه ای که توسط وزارت تجارت و صنایع نشر شد واردات افغانستان را که از طریق بنادر پاکستان و ایران به افغانستان مواصلت میکند به مبلغ شش میلیارد دالرو صادرات افغانستان را از طریق بنا در متذکره به یک میلیارد و پنجصد صد ملیون دالر نشان داده است.

دوم: واردات افغانستان به اندازه شش میلیارد دالر که مشتمل از تولیدات مختلف اعم صناعتی و استهلاکی است از همه کشورهای جهان به شمول کشورهای چین، کوریا، جاپان را احتوا میکند، مزید بر آن تولیدات از کشورهای اروپا و همسایگان ما پاکستان و ایران نیز به مارکیت های داخل کشور سرازیر میشود و با تأسف کدام احصائیه دقیق که سهم واردات اموال التجاره را از کشورهای مختلف به فیصدی توضیح کند بدسترس نیست ولی فکر میشود که قسمت زیاد تولیدات صناعتی و اشیای استهلاکی از کشورهای چین، کوریا و سائیر کشورهای شرق دور به افغانستان توسط کشتی ابتدا به بنادر پاکستان و ایران مواصلت میکند و از آنجا توسط لاری ها به افغانستان انتقال داده میشود و مالاتجاره ائی که توسط تاجرین افغانستان از کشورهای چین، کوریا و جاپان به افغانستان وارد میشود بطور تخمین مدت هشت الی دوازده هفته را دربرمیگیرد و وقت زیاد را ترانسپورت اموال توسط کشتی و تخلیه کشتی هادر بنادر دربر میگیرد و آن هم هرکشتی نظربه ظرفیت محدود تاسیسات بندری که پاکستان دارد به ترتیب نوبت تخلیه میگردد و بعد از انجام امور گمرکی در دفاتر پاکستان به گدام ها انتقال داده شده و از آنجا توسط لاری ها به افغانستان انتقال می یابد و اکنون دربندر کراچی به تعداد سه هزار کانتینر مال تاجران افغان مواصلت نموده ولی اجازه انتقال به افغانستان را ندارد.

سوم: شبکه خط آهن چین در این اواخر انکشاف قابل ملاحظه نموده و تمديد خط آهن چین بطرف غرب این کشور در حوضه سینکیانک به شهرهای کاشغر، ختن و شهر سرحدی اورمچی که منطقه ترکستان چین است توسعه یافته است و شبکه راه آهن چین با راه آهن قرغیزستان نیز وصل شده است.

چهارم: شاهراه جدید التاسیس تاجکستان و خط آهن آن قرار است از تاجکستان به راه آهن کاشغر در چین و از طریق شهر وحدت و شهر کریمیک که شهر سرحدی بین مرز قرغیزستان است اکنون تمديد این پروژه راه آهن در جریان است و در پلان جدید این خط آهن از طریق شمال افغانستان به هرات

وبالآخره به خط آهن ایران وصل خواهد شد. پروژه راه آهن در تاجکستان شهر دوشنبه - شرت جرگتال و قرغیزستان ادامه پیدا کرده و همچنان به سمت غربی بسوی اوزبیکستان و کشور افغانستان را وصل میکند و پروژه راه آهن که کشورهای چین، قرغیزستان، افغانستان را بهم وصل میکند صرف 392 کیلومتر در تاجکستان تحت ساختمان است از آن جمله 270 کیلومتر آن که پیچیده ترین بخش از خط آهن را تشکیل میدهد در مسیر این فاصله صرف به طول 16 کیلومتر تونل که شامل 47 پل نیز میشود ساختمان آن کماکان در حال پیشرفت است. آقای نظام حکیم اف وزیر حمل و نقل و ارتباطات جمهوری تاجکستان اظهار داشت که سر وی این پروژه در اکتوبر سال 2010 با امضای یک تفاهم نامه بین تاجکستان، افغانستان و ایران به امضای وکشور ایران موظف شده بود که برای مطالعات مربوط به امکان سنجی این پروژه خط آهن در ظرف هشت ماه تکمیل شود و برای این منظور کشور ایران به مبلغ یک میلیون دالر را به منظور سر وی و مطالعات امکان سنجی پروژه ریل به تاجکستان کمک نموده است در تمديد این خط آهن که یک شاهراه بین المللی خواهد شد بنام شاهراه ابریشم مسمی شده است، این خط آهن که از چین الی بندر بحری چاه بهار ایران ادامه پیدا می کند بطور کل دوهزار و شصت و بیست کیلومتر فاصله دارد و به اساس محاسبات مقدماتی احداث آن 3 میلیارد و 200 میلیون دالر برآورد شده و در ساختمان پروژه خط آهن راه ابریشم بر علاوه کشورهای منطقه بانک انکشاف آسیائی در تمديد خط آهن افغانستان نیز سهم گرفته است.

فوقاً اشاره شد که تاجکستان و قرغیزستان شاهراه مهم ترانزیتی برای افغانستان خواهد شد و اگر احداث خط ریل از چین الی افغانستان تمديد میشود افغانستان میتواند قسمت زیاد واردات خود را از طریق بنادر چین مانند شانگهای و هانگانگ از مسیر قرغیزستان و تاجکستان به افغانستان وارد کند و همچنان در صادرات افغانستان نیز افزایش قابل ملاحظه وارد خواهد شد و مارکیت های جدید برای تولیدات افغانستان ایجاد خواهد شد. حمل و نقل کالاهای اقتصادی از مسیر چین به افغانستان به مراتب بهتر و نزدیک تر از بندر کراچی خواهد بود و مزید بر آن افغانستان بالاخره از زیر تاثیر قیود و کنترول راه ترانزیتی پاکستان رهائی خواهد یافت.

شرق دور و بخصوص کشور چین، کوریا و جاپان تولیدات صنعتی و استهلاکی خویش را توسط کشتی های بزرگ باربری به تمام نقاط دنیا صادر میکنند و از جانب دیگر بنادر بحری جاپان، کوریا و چین بزرگترین بنادر مدرن اند که با کرین های بزرگ و خود کار مجهز و اموال التجاره را بایک سرعت به کشتی ها و ترمینل های راه آهن بارزده و یا تخلیه میکنند، و توسط خط آهن اموال را به دستگاه بندری به منظور حمل و نقل مزید به شهرهای دیگر بدون ضیاع وقت آماده و به هر نقطه ای که ضرورت باشد میسرسانند.

بزرگترین بندر بحری که شهرت جهانی برای انتقال اموال تجارتي دارد بندر بحری شانگهای است البته چین بنادر بحری دیگری نیز دارد که در انتقال کالاهای تجارتي شهرت خوب دارند و از جانب دیگر به تعداد زیاد کمپنی های بزرگ ترانسپورتي در این بنادر فعالیت دارند که حمل و نقل اموال التجاره را بدوش گرفته با یک سیستم مدرن با سرعت اموال التجاره را از یک شهر به شهر دیگر و از یک کشور به کشور دیگر میسرسانند و کمپنی های ترانسپورتي دارای دفاتر مدرن، گدام های بزرگ و نمایندگی های متعدد در شهرهای بزرگ و کوچک دارند و با کمپنی های بیمه اموال ارتباطات نزدیک دارند. وظیفه این کمپنی ها است که اموال را به سیستم کانتنیری توسط کشتی، هوا و راه آهن به زوترین فرصت به مرجع ان بفرستند

کشور های چین تاجکستان افغانستان و ایران در احداث پروژه شاهراه ابریشم از طرق راه آهن علاقه فوق العاده زیاد دارند و اگر شاهراه خط آهن به بهره برداری آغاز می کند نه تنها افغانستان بلکه تاجکستان که مانند افغانستان محاط به خشکه است و با اوزبیکستان مشکلات سیاسی دارد هر دو کشور از انزوای اقتصادی کشور های همسایه که بر آنها تحمیل شده رهائی خواهند یافت اتصال راه آهن به این کشور ها از مزید بزرگ اقتصادی بهره ور خواهند شد و مزیت بر آن کشور های دیگری که در مسیر شاهراه ابریشم قرار دارند به نوبه خود از این پروژه بزرگ اقتصادی مفاد قابل ملاحظه اقتصادی را متصور خواهند شد

--- در مورد شاه راه ترانزیتی افغانستان و تاثیرات اقتصادی آن مضامین ذیل از قلم همین نویسنده در ویب سایت های مختلف درون و بیرون مرزی کشور به نشر رسیده و همچنان این مضامین برای استفاده به حیث موخذ در صفحه گوگل فارسی ثبت است .

1- فروپاشی تدریجی سیاست ترانزیتی پاکستان

2- بررسی دشواری های راه ترانزیتی افغانستان با کشور همسایه

3- موافقنامه نافر جام ترانزیتی و اقتصادی افغانستان و پاکستان (اپتا)